

Keuzehulp overgang po-vo nieuwkomers

Voor veel “gewone” leerlingen is het al moeilijk genoeg om een passende school te vinden, laat staan voor nieuwkomers die nog maar kort (korter dan drie jaar) in Nederland zijn. Om basisscholen te ondersteunen in de keuze die ze maken, wordt deze keuzehulp aangereikt. Hierin zal beschreven worden welke opties er voor deze doelgroep zijn en wanneer je voor welke optie zou kunnen kiezen. We hopen hiermee de mogelijkheden en ondersteuningsopties van de verschillende scholen binnen de regio beter inzichtelijk te maken voor alle betrokkenen.

Voor leerlingen met hogere cognitieve vermogens, lijkt de keuze vaak minder ingewikkeld te zijn. Zij zullen de taal zich snel eigen maken en kunnen dan doorgaans goed doorstromen naar de havo of zelfs het vwo. Daarom richt deze keuzehulp zich voornamelijk op leerlingen die door zullen stromen naar het praktijkonderwijs of het vmbo.

In onderstaande keuzehulp worden de verschillende opties kort toegelicht en vervolgens zal uiteen gezet worden wanneer je welke optie het beste voor een leerling kunt kiezen. Het betreft hier slechts een keuzehulp. Elke leerling en dus elke situatie is uniek en het is daarom belangrijk om altijd contact met de betreffende school op te nemen om samen te onderzoeken of dit inderdaad de beste keus voor deze leerling is. Het is daarom ook van belang om alle nieuwkomers die overstappen naar het voortgezet onderwijs, in september al met de beoogde VO-school te bespreken. Zo is er voldoende tijd om gezamenlijk in gesprek te gaan over de (on-)mogelijkheden van de school en eventueel een beter passende optie te kiezen.

Internationale Schakelklas (ISK)

De ISK biedt onderwijs aan leerlingen van 11-18 jaar die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen om succesvol te zijn op het regulier voortgezet onderwijs. Het gaat in principe om jongeren die nog geen twee jaar in Nederland zijn. Waar er voorheen vooral leerlingen van 13 jaar en ouder zaten, worden er nu ook steeds meer leerlingen vanuit het basisonderwijs aangemeld. De school is een leerplek (80% van de lessen op de ISK zijn lessen Nederlands, zodat leerlingen na een of twee jaar het niveau hebben om te schakelen naar regulier onderwijs), maar ook een ervaringsplek: er moet ook een goede aansluiting zijn met de nieuwe samenleving waarin ervaring wordt opgedaan. Dat betekent dat er aandacht is voor normen en waarden, gewoonten en gebruiken, persoonlijke verzorging en voeding, verkeer, omgangsvormen, maatschappelijke structuren en culturele ontmoeting

Basisscholen kunnen ook leerlingen vanaf 11 jaar voorleggen aan de ISK. Soms is de ISK een betere plek om te starten op deze leeftijd. De ISK kan eventueel ook een leerling over nemen die nog geen 2 jaar in Nederland is en waarvan de taalverwerving moeizaam op gang komt. In hoge uitzondering kunnen wij een leerling een derde leerjaar aanbieden.

Wanneer te kiezen?

Zeker wanneer er nog onvoldoende zicht is op de mogelijkheden van de leerling (op cognitief gebied, maar ook ten aanzien van de taakaanpak/ werkhouding en de sociaal-emotionele ontwikkeling), kan het ISK een goede tussenstap zijn. Dit is met name het geval wanneer het primair onderwijs ook onvoldoende aanbod kan bieden, omdat de leerling niet meer tussen de andere kinderen in groep 8 past of het taalniveau te weinig ontwikkeling laat zien om een start in het voortgezet onderwijs te kunnen maken.

Praktijkonderwijs

Als duidelijk is dat de intelligentie en leerachterstanden binnen de range van het praktijkonderwijs vallen (IQ tussen 55-80 en leerachterstanden van 50% of meer op twee domeinen, waarvan één minimaal rekenen of begrijpend lezen is) en de leerling qua sociaal-emotioneel beeld ook binnen de populatie van het praktijkonderwijs valt, is praktijkonderwijs passend.

Schakelroute PrO-vmbo

In de schakelroute worden leerlingen geplaatst die ingeschreven zijn bij praktijkonderwijs en die aantonen dat zij capaciteiten hebben waarmee zij in het derde jaar door zouden kunnen stromen naar het vmbo. Op grond van onderzoekscriteria, leerachterstanden en/of sociaal-emotionele problematiek waren zij ten tijde van aanmelding VO daar (nog) niet aan toe.

In een tijdsbestek van 2 leerjaren krijgen leerlingen die in aanmerking komen voor de Schakelroute een verzwaard programma, waarbij in het 2e jaar het vmbo 1 dag per week wordt bezocht. Op grond van resultaten én ervaringen die PrO-vmbo met deze leerlingen opdoet, wordt met leerling en ouders besloten welke leerlingen voor doorstroming naar vmbo in aanmerking komen.

Wanneer te kiezen?

Voor nieuwkomers is het lastig het juiste niveau te bepalen. Wanneer de stappen van het stappenplan nieuwkomers doorlopen zijn en er kan vanwege tegengestelde criteria wat betreft cognitieve mogelijkheden en leerachterstand of tijdelijke tekorten in de werkhouding nog geen keuze gemaakt worden voor vmbo kan de schakelroute een goede optie zijn. Zeker voor de leerlingen die nog maar kort in Nederland zijn en groei doormaken (waar de groei niet sterk genoeg is om de overstap naar het vmbo te maken). Het is belangrijk dat de leerling laat zien dat er groei is. Anders vervolgt de leerling zijn schoolloopbaan binnen het praktijkonderwijs.

Vmbo

Als de leerling aan het eind van de basisschool op de domeinen een niveau van eind groep 6 behaalt, is het vmbo passend. Vaak zullen er voor een aantal vakken wel deze resultaten bereikt zijn, maar niet voor alles. Als er een intelligentiemeting gedaan is en deze valt binnen de range van 75-90 en de leerachterstanden zijn op twee van de vier domeinen 25-50%, zal vmbo-basis voldoende aan kunnen sluiten. Het is vooral belangrijk dat er groei zichtbaar is in de jaren dat de leerling in Nederland

onderwijs heeft gevolgd. Dit geldt vooral voor begrijpend lezen. Om een beeld te krijgen van de woorden waarvan de leerling de betekenis moet kennen om de vakken op het vmbo goed te kunnen volgen, kan de woordenlijst voor schooltaalwoorden voor het vmbo geraadpleegd worden:

<https://www.onderwijsconsument.nl/1600-schooltaalwoorden-voor-vmbo-ers/>

Wanneer op basis van leeropbrengsten (zowel op methodegebonden toetsen als op methode onafhankelijke toetsen) duidelijk is dat het vmbo goed aansluit, kan de leerling daar aangemeld worden.